

Nurmijärven kunnan lausunto luonnoksesta uudeksi kaavoitus- ja rakentamislaki ja siihen liittyviksi laeiksi

Kunnanhallitus 22.11.2021 § 288
1458/03.00.00/2021

Kaavoitus – ja rakentamislaki on parhaillaan lausuntokierroksella ja sen määräaika päättyy 7.12.2021. Uuden lain on tarkoitus korvata kokonaisuudessaan voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslaki. Lausuntoaineiston mukaisesti myöhemmässä vaiheessa on tarkoituksena antaa myös uusi kaavoitus- ja rakentamisasetus. Kokonaisuudistuksessa on kerrottu olevan pääasiallisesti kyse ilmastonmuutoksen torjunnasta, digitalisaation vauhdittamisesta sekä vanhentuneen lain kirjoittamisesta perustuslain mukaiseksi.

Lakiuudistuksen tavoitteena on ollut hiilineutraalisuus, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, rakentamisen laadun parantaminen, digitalisaation edistäminen, kaavaprosessin sujuvoittaminen, kuntien maapolitiikan vahvistaminen, osallistumismahdollisuuksien parantaminen ja yhden luukun asiointi. Lakiuudistukselle asetetut tavoitteet ovat kunnianhimoisia ja kannatettavia, mutta nyt lausunnoilla oleva lakiluonnos ei vastaa tavoitteisiin riittävästi. Nykyisessä laissa ei ole merkittäviä uudistustarpeita. Nurmijärven kunta arvioi, että lakiluonnoksella ei saavuteta hyötyjä suhteessa nykyinsäädäntöön, vaan jopa aiheutetaan haittaa esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja yhdyskuntarakenteen kestävälle ohjaamiselle.

Huolestuttavaa on, että lakiluonnoksen perusteella kunnan oikeutta itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa ei turvata riittävässä määrin. Kunnan on pystyttävä jatkossakin yhteensovittamaan erilaisia intressejä laajemmassa kokonaisuudessa kunnan jäsenten yhteiseksi hyväksi. Lakiesitys veisi pohjaa kunnalliselta itsehallinnolta.

Uuden lain tulisi olla kuntien näkökulmasta nykyistä parempi, koska maankäyttöä ja rakentamista säätelevä lainsäädäntö on yksi keskeisimpiä kunnan toimintaa ohjaavia säännöksistä. Kuntavaikutuksia ei kauttaaltaan ole arvioitu kokonaisuutena ja merkittävien vaikutusten osalta on ilmoitettu, että säännöskokonaisuus täydentyy myöhemmin. Euromääräiset arviot puuttuvat. Lukuisten liitännäisten lakimuutosten vaikutukset kokonaisuuteen ovat auki. Asetuksenantovaltuudet ovat avoimia. Lausuntoa on hyvin haasteellista, ellei mahdotonta antaa tällaisesta myöhemmin täydentyvästä kokonaisuudesta. Kokonaisuuden tulisi olla rajatumpi ja hallittavampi.

Lakiluonnoksen pykäläkohtaiset perustelut ovat monin paikoin hyvin keveitä, eivätkä ne taustoita pykälän soveltamista eivätkä myöskään perustele pykälän tarpeellisuutta riittävässä määrin. Paikoin perusteluissa on jopa virheellistä tulkintaa.

Erityisinä huolenaiheina Nurmijärven kunta katsoo, että lakiluonnoksessa asetetaan merkittävästi uusia vaatimuksia kunnille tilanteessa, jossa kuntien resurssihaasteet on laajasti tiedostettu. Lakiluonnos myös jättää vastaamatta moneen keskeiseen kysymykseen, minkä johdosta lain vaikutusten arviointi, ja erityisesti vaikutusten arviointi kunnan käytännön toimintaan jää ohueksi.

Kuntien maankäytön suunnitteluresurssien rekrytointi on jo nykyisellään erittäin haastavaa ja monin paikoin kärsitään henkilöresurssipulasta myös suurissa kaupungeissa. Lakiluonnos tulisi lisääntyvine vaatimuksineen lisäämään pulaa osaavasta henkilöstöstä, ja näin ollen maankäytön suunnittelu hidastuessaan vaikeuttaisi kuntien elinvoiman kehittämistyötä. Lisäksi lisääntyvät

vaatimukset edellyttäisivät myös lisää taloudellisia resursseja nykyisin vallitsevassa kuntien tiukassa taloustilanteessa. Tämä ei ole myöskään kuntalaisten ja osallisten edun mukaista.

Kaavoitus- ja rakentamislain mukaiset prosessit muodostavat kunnassa parhaimmillaan saumattoman jatkumon maanhankinnasta ylläpitoon. Nyt lausunnoilla olevan aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että lakiluonnosta on valmisteltu erillisissä siiloissa, minkä johdosta suunnittelun ja toteuttamisen kokonaisuutta ei ole onnistuttu yhteensovittamaan riittävästi.

Nurmijärven kunta katsoo myös, että jäykkä lainsäädäntö ei kaikilta osin ole toimivin keino asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan fokusta tulisi suunnata yhteisten toimintatapojen kehittämiseen ja tukea kuntia muutoksessa myös taloudellisesti.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan lausunnon annettavaksi ympäristöministeriölle.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, puh. 040 317 2045

kunnanlakimies Sari Forsström, puh. 040 317 2015

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Liitteet

Nurmijärven kunnan lausunto

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö

Jakelu

ympäristöministeriö/lausuntopalvelu.fi